

VENNEBOGEN



Tommy, Dan Lily, Alex, Lola



VENNEBOGEN

Af Peer Hultberg

Iscenesættelse Asger Bonfils
Scenografi Kristian Vang Rasmussen
Musik Fuzzy
Lysdesign Jens Holm Larsen
Lyddesign Andreas A. Carlsen
Koreografi Chris Blackwell
Konsulent: Bent Holm

Forestillingens varighed: ca. 2 timer og 30 minutter
inkl. pause

Urpremiere Aarhus Teater Studio 9. februar 2001

Medvirkende:

Tommy Bue Wandahl
Lily Dorthe Hansen Carlsen
Alex Klaus Tange
Lola Joy-Maria Frederiksen
Georg Claes Bang
Tessa Ditte-Karina Nielsen
Dan Rasmus Botoft
Stella Sofie Torp/
. Anna Malmkjær Willumsen
Professoren Bue Wandahl
Professorinden Dorthe Hansen Carlsen

Aarhus Teaters sponsorer:



Aarhus Teaters jubilæumssponsorer:



*To ting fylder altid min sjæl med ny og voksende beundring
og ærefrygt, jo mere og jo oftere min tanke beskæftiger
sig med dem: den stjernebestrøede himmel over mig og
moralloven I mit indre. Ingen af dem behøver jeg at
nære blotte formodninger om, som skulle de være skjulte
af natlige tåger, eller at søge uden for min synskreds,
som var de noget for mig ukendt og usædvanligt.
Nej – de træder tydeligt frem for mit blik og får mig til
at tænke på, hvad det vil sige at være til.*

Kant



Lola og Stella

VENNER OG VENDINGER

Af Marianne Ping Huang

Arkadien netop nu; det mondæne Moderne Liv. I Peer Hultbergs *Vennebogen* leves livet godt og i fordomsfrihed, men ikke desto mindre under stadig hårdere tryk af de bestemmelser, der vidende og uafvidende sættes af personernes mangeartede bud på hvad frihed ér – det sker selv, eller netop, i 'gode venners lag'. Og en kort forsommernat – det er ikke for ingenting Kristi Himmelfart – udløses et ophobet 'frihedstryk' mellem fem gamle venner i afsløring, voldsom død, fald og ny opstigen.

Der er både klassisk tragedie og moderne sjæledrama på spil i *Vennebogen*, men al venden og drejen sig, alle knuder og deres løsning er bare tumult og fører ikke ud af stedet – hverken mod udblik til skæbnemagter eller indsigt i sindene. Arkadien netop nu er hverken et moderne paradis,

for alvor et helvede, eller en skærsild med rensende eller sonende udgang, men en mellemtid for manøvrer og manøvrers gentagelse i den lille verden, den sluttede kreds, mellem venner.

Fem venner – Tommy, Lily, Alex, Lola og Dan – fejrer Alex og Lolas nylige tilbagekomst fra bryllupsrejse. Det er en smuk aften, udsigten og vinen god, omgangstonen er velsmurt, indforstået og forsiret med let kynisme. 'Vi kender jo hinanden'. De fem er gamle venner, af den slags mellem hvem åbenlyse og skjulte forbindelser og forsyndelser gennem år danner netop sådan en tone, men også mycelier og råd. Ganske vist fejres et nyt par denne Kristi Himmelfarts aften, men parret er udgået af vennernes midte. Alex og Lolas ægteskab er resultatet af et yderst sluttet fællesskab, og vi er ikke langt i Peer

Hultbergs *Vennebogen*, før mistanken bekræftes, om at det først og fremmest er sig selv og 'vores' lille verden som fejres. Med Alex og Lola tilbage i Arkadien bringes gamle forbindelser, bindinger, nag og had i spil mellem vennerne, men i nyopladede konstellationer: den gyldne forfører Dan er et kraftcenter i mønstret, og mens en skæbnesvanger spænding opbygges og udløses mellem Alex, Lola og Dan, afdækkes gamle mønstre af samme slags – der er en gammel forbindelse mellem Dan og Lily, men især danner Dans 'indsats' i Tommys tidligere ægteskab underliggende mønster for spillet. Det nye og gamles spejling bekræfter både fordæktheden og at intet ændrer sig under afsløring – alt er altid ved det gamle.

At tale om spil mellem de fem gamle venner er passende i mere end én forstand – der spilles i gamle

roller og Hultberg præsenterer sine mennesker i rækker af små scener, isolerede udspil mellem to eller tre personer, hvor større mønstre gradvist dannes eller afdækkes. I de små sceners sammenføjninger til et større billede, hvor klassisk prøves med moderne, genkender man træk fra Peer Hultbergs forfatterskab – for eksempel monologernes udspil, deres bogstavelige acting out, i monumentalromanen *Requiem* (1985), som med sine 537 stemmer også lader sig beskrive samlet som en moderne messe for masse mennesket.

Og mønstret af det små i det store genkendes fra romanen *Byen og verden* (1992), hvis billede af både byen og dens myldrende, levede liv som et verdensteater bringes i erindring med *Vennebogen*. For det lille aftenselskab danner i sig selv en scene, et teater i teatret, med sit eget indlagte publikum.

Dan og Alex

Sjældrama

Fordrag

Dan og Alex





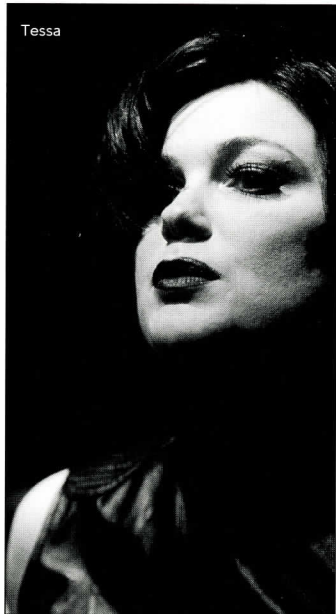
Værtsparet, Tommy og Lily, har suppleret den lille kreds med to udsendte journalister, Georg og Tessa, som både sættes i spil mellem de fem og som reportere fra denne ultimative udgave af Moderne Liv afventer den gode historie ved situationens tilspidsning. Og selskabet udspilles – på en bagscene, så at sige – for Vennebogens kor, som udfylder sin klassiske funktion med kommentar og udlægning. Koret er, som i Hultbergs foregående drama, *Fædra* (2000), et tjenerskab – i *Vennebogen* Professoren og Professorinden; chauffør og rengøringskone, som ser bagom de arkadiske kuliser og bogstavelig har fingrene i skidtet. Koret er dramaets yderste kreds af burlesk formuleret erfaring og ironiske sidebemærkninger. Centralt i spillet står imidlertid endnu en iagttager, pigen Stella, Tommys datter af første ægteskab.

Stella er hverken medspiller eller kommentator; hun er – stort uden at handle – dramaets andet kraftcentrum og danner på mere end én måde en akse med forføreren Dan. Stella er, som det siges tidligt og med dramatisk ironi, frugten af gamle venners lag – kundskabens medium uden selv at have del i denne kundskab. Barnets eller den ganske unge piges blik på selskabet er både indfældet i de gamle spil, hun er frugten af – Stella er rundet af kredsen og dannet i den, og på ydersiden af de voksnes spil; hun er fremmed for det sluttede selskab fordi hun er et resultat af de skjulte manøvrer mellem vennerne. I hende vender venskaberne tilbage til sig selv i ukendt og indsigtsvanger skikkelse; derfor er hun også i absolut forstand på spil i dramaet.

At Stella sådan bærer på en hvilende kundskab

samles i hendes rekvisit, vennebogen – som ikke alene af navn er en fordobling af Hultbergs drama i dramaet. Vennebøger er den slags sære arkiver, som udveksles mellem børn, og især mellem piger: Med spørgsmål som 'Hvad er din yndlingsfarve?', 'Hvem er din yndlingsskuepiller?' eller 'Hvad er din yndlingsfilm?' fremstiller pigen sig for sin veninde, i en blanding af intimitet, spejling og selviscenesættelse. I Stellas vennebog er det ikke et barns verden, som arkiveres, men de voksnes – i en række indskudte scener nødes Vennebogens persongalleri, hver især, til at udspille eller udstille sig i bogen. Vennebogens blade er karakterblade og øjebliksstandsninger i de voksnes mangeartede spil. Hér vender karakteren sig på en anden

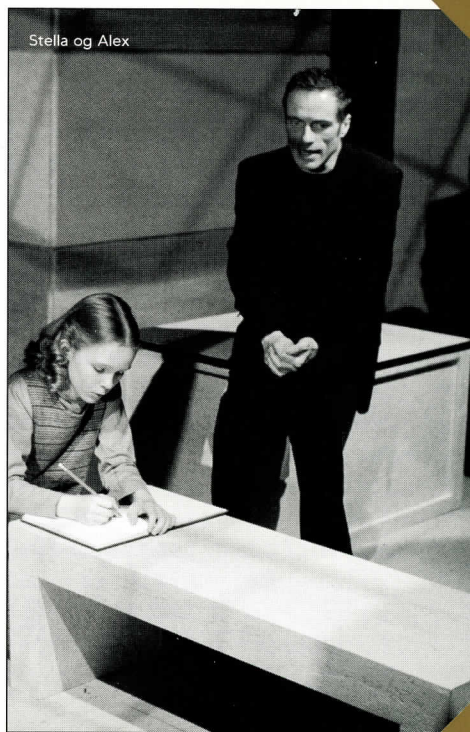
Tessa



måde mod publikum. Den enkelte får sin egen korte korfunktion. Men det enkelte blad er kun i overført forstand et sandhedsøjeblik og vennebogen er kun i anden potens et medium for den voksnes selvafløring, for på bladene udspilles ikke en essens af mennesket, men ingredienserne i den rolle, som den enkelte bringer i spil mellem venner. Sådan er Stellas vennebog også et teater i dramaet, en virtuel udgave af den lille kreds' sære spil. *Vennebogen* er klichéernes medium. Man kan ikke svare ukonventionelt eller personligt på listen af spørgsmål, men tvinges af deres klichéer til at sætte sig selv på kliché og udspille denne kliché. Sådan også med Stellas vennebog – og med Peer Hultbergs: Personerne er ikke alene roller i deres eget lille teater, de er



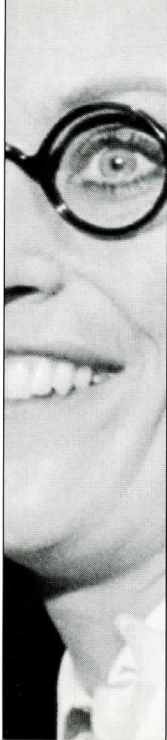
Stella og Alex



klichéfylde roller, fra den kyniske Tommy, over den dekadente Lily, den godlidende Alex, den kraftfuldt erotiske Lola, den distancerede Georg, forførereren Dan, til barnet Stella. Det er i denne forstand at vennebogen – Stellas og Hultbergs – udgøres af karakterblade; den henviser til den klassiske karaktersamling, men er udtyndet og parodieret gennem klichéen. Når imidlertid vennebogens sider vendes og klichéerne spilles ud med hinanden, får den faste vending nye drejninger, både i spillet mellem rollernes klichéer og de klichéfylde idéer og talemåder (om fx frihed og skæbne). Rollen og teatret, selvopfattelser og fordomme om frihedens art, som binder de gamle venner til hinanden, stadig fastere og mere skæbnesvangert, løsnes ganske let når

Professoren og Professorinden

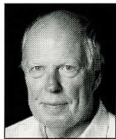




talemåderne spærrer for hinanden – vendingen vender, ofte vrangen ud på sig selv. Det træk genkender man fra endnu en roman af Hultberg, *Præludier* (1989), en fantasi over Chopins barndom, hvor den europæiske friheds- og dannelsesidé sættes på spil gennem komponistbarnets evne til at mime og fordreje sin opdragelses åg. Sådan er der også en frihed på spil i *Vennebogen*. Det er ikke en frihed, der ikke udpeges som modspil til den enkelte rollebærers manøvre frihed i gamle venners lag, men vendingens frihed ér et modspil – en humorfyldt modstand mod at tro at man véd, hvad man gør og siger, men en magt uden skæbnekraft, der sætter sig igennem undervejs, uafvidende i talemådernes distraktion og taler til pub-

likum på tværs af, men også gennem det mondænt moderne og klassisk tragiske. Trods dramatiske knuder og vendinger i *Vennebogen*, trods en gennemgribende brug af klassisk dramatiske greb i sin moderne tragedie spiller Peer Hultberg især på disse små uafvidende vendinger, den lille lettelse, som ikke kan eller skal flytte det dramatiske forløb – der har sin egen uafvendelige og evigt gentagende gang i vennernes kreds. Men den lille vending hvor noget, replikken eller tale måden, bringes ud af sig selv og anslår en anden tone – dén hører vi endnu, når *Vennebogens* sider er vendt.

Marianne Ping Huang er lektor ved Institut for Litteraturhistorie, redaktør og kritiker.



ISCENESÆTTER ASGER BONFILS

Asger Bonfils er uddannet skuespiller fra Det Kongelige Teaters elevskole i 1951. Han blev i elevårene præget af den fri adgang til det store repertoire inden for skuespil, ballet og opera. Efter Det Kgl. Teater fulgte læreår på Odense Teater under direktør Helge Rungwald, og det var også på Odense Teater, at Asger Bonfils første gang iscenesatte i 1957. Da skuespillerskolen ved Aarhus Teater startede i 1966, blev Bonfils af daværende teaterchef Edvin Tiemroth betroet at forme uddannelsen, og han fortsatte som rektor frem til 1972. Asger Bonfils har gennem årene

arbejdet på de fleste danske scener som iscenesætter og skuespiller. Bonfils' instruktøropgaver tæller både ny dansk og europæisk dramatik og nogle af de mindre spillede klassiske værker. På Aarhus Teater har han iscenesat flere Holberg forestillinger, senest *Henrik og Pernille* i 2000. Asger Bonfils har desuden været dramaturg på Aarhus Teater 1981-94. Blandt Asger Bonfils roller kan nævnes Möbius i *Fysikerne*, Gregers Werle i *Vildanden*, Goldberg i *Goldberg-Variationer* og Den Blinde i *Alpeglød*.

Fordækthed



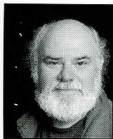


SCENOGRAF KRISTIAN VANG RASMUSSEN

Kristian Vang Rasmussen har tidligere arbejdet sammen med instruktør Asger Bonfils om *Jean de France* på Den Nationale Scene i Bergen, *Ordet er Frit*, *Kærtegn* og senest *Fædra* på Aarhus Teater.

Kristian Vang Rasmussen er uddannet på Skolen for Brugskunst hvorefter turen gik til London, hvor han har en BA Hons Degree i scenografi, kunst og stilhistorie fra Wimbledon School of Art. Kristian Vang Rasmussens første scenografi opgave var til *Figaros Bryllup* efterfulgt af

Falstaff for English National Opera Studio. Siden har han arbejdet for de tre landsdelsscener samt de fleste københavnske teatre, med scenografi til bl.a. *Richard III*, *Brechts I Byernes Jungle*, danseforestillingen *Lullaby* på Edison og *Maria Stuart* for Det Danske Teater. På Den Jyske Opera har han lavet *Greven af Luxembourg* og *Leonore Christine* for Den anden Opera. Senest har Kristian Vang Rasmussen lavet scenografi til *My fair Lady* for Den jyske Opera.



KOMPONIST FUZZY

Fuzzy har siden han startede musiker- og komponistkarrieren primært skrevet musik til hørespil, tv, film, teater- og multimediaforestillinger og er stadig aktiv jazzmusiker.

På Aarhus Teater har han siden 1974 lavet musik til omkring 20 forestillinger, senest *Fædra* (2000) samt en jubilæumsfanfare i anledning af teatrets 100 års jubilæum i 2000.

Fuzzy er autodidakt pianist og klarinettist med udgangspunkt i jazzen. I 1959 fik han friplads på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, med afgangseksamen i musikteori og -historie. Han tog herefter musikpædagogisk eksamen og diplomeksamen ved Det jyske Musikkonservatorium i kom-

position og var docent samme sted 1972-79.

Uddannelsen er suppleret med studier i udlandet hos Ligeti, Stockhausen og Bark.

Fuzzy har været gæstelærer i filmmusik ved Det Svenske og Norske Filminstitut, og Den Danske Filmskole, og har dirigeret mange af landets symfoni- og byorkestre samt Radioens

Underholdningsorkester. Siden 1979 har han været freelance komponist med eget lydstudie.

Fuzzy blev i 1966 tildelt statens Kunstfonds 3-årige Stipendium, Lange Müllers Legat i 1972 og Lumbye-Prisen i 1983, samt blev valgt til Årets Frederiksberg-Kunstner i 1988.



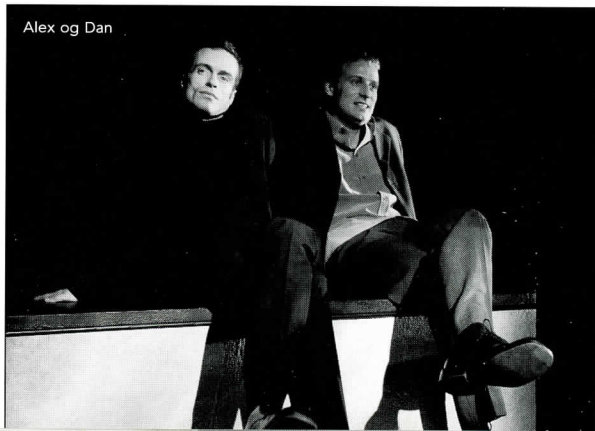
Tommy og Lily

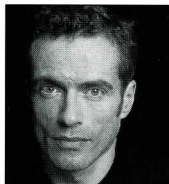
- Forestillingsleder: Andrew Tristram
- Suffli: Susanne Schiller
- Afvikling lys/lyd: Knud Jacobsen/
. Thomas Jensen

Afdelingsledere:

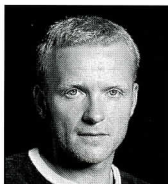
- Scene, snedker- og malersal: . Knud Brodersen
- Skræddersal: Hanne Gissel
- Frisørsalon: Britta Høxbro
- Rekvisit: Viggo Bay
- Tonemester: Kim Engelbrecht
- Kontrol & programsalg: Finn Arentzen
- Teknisk chef: Jens Ravn
- Dekorationschef: Jørn Walsøe
- Kontorchef: Ralf Rudfeld
- Marketingchef: Peter Schødt Dalsgaard
- Teaterchef: Palle Jul Jørgensen

- Programredaktion: Jørgen Heiner og
. Agnete Krogh
- Foto fra afsluttende prøver: . . Jan Jul
- Plakat & program layout: Pacesetters
- Tryk: Trøjborg Bogtrykkeri

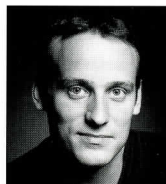




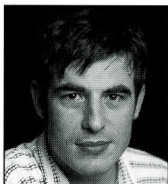
Klaus Tange



Bue Wandahl



Rasmus Botoft



Claes Bang



Ditte-Karina Nielsen



Joy-Maria Frederiksen



Dorte Hansen Carlsen

Læs mere på vores hjemmeside: www.aarhusteater.dk

Web sideudvikles
i samarbejde med:



WEB sponsor:

